

LUONNOS

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennestrategia 2025

17.1.2017

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen strategia 2025

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on helppokäyttöistä, ympäristöystävällistä ja sujuvaa.

Maankäytön kehittäminen tukee joukkoliikenteen käytön kasvua.

Joukkoliikenne tukee vahvasti seudun elinvoimaa sekä taloudellista kehitystä ja se on keskisuurten kaupunkien edelläkävijä.

Asukkaiden kokema liikumisen palvelutaso on parantunut ja joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 20 %.

Strategiset toimenpiteet

Maankäyttö

Maankäytössä vähintään 80 % asuntorakentamisesta ja 60 % elinkeinorakentamisesta ohjataan vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Kävelymatkan lähimmälle pysäkillä asuntoalueilla ja työpaikka-alueilla tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa.

Asiakaslähtöinen informaatio ja lippujärjestelmä

Hyvä informaatio- ja lippujärjestelmän kehittäminen tukevat joukkoliikenteen helppokäyttöisyyttä. Joukkoliikenteen reaaliaikainen matkustajainformaatio toteutetaan vuosina 2016-2019. Vuonna 2020 matkakeskukset, solmupysäkit ja vilkkaat pysäkit on varustettu reaaliaikaisilla näytöillä ja reaaliaikainen aikatauluinformaatio kattaa kaikki pysäkit.

Rahoitus

Panostus joukkoliikenteen palvelukykyyn nostetaan vuoteen 2025 mennessä tasoon 40€ / asukas.* Lippujen hintataso säilytetään kilpailukykyisenä ja houkuttelevana ja vuorotarjontaa laajennetaan.

*Sidotaan kuluttajahintaindeksiin 9 / 2016

Joukkoliikenteen edellytykset ja matkaketjut

Joukkoliikenteen sujuvuutta parannetaan ja pyöräilyverkostoa kehitetään osaksi joukkoliikennejärjestelmää. Matkaketjujen toimivuutta parannetaan matkakeskuksia ja solmupysäkkejä kehittäen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä parantaen sekä henkilöautojen yhteiskäyttöä edistäen.

Maaseutuliikenne

Maaseudun joukkoliikenneyhteydet tukeutuvat päätieverkostoon. Maaseudulla tavoitteena on eri kuljetusten entistä parempi yhteensovittaminen. Hankinnan kehittämistä ja yhdistelyä laajennetaan kokeilujen kautta.

Ympäristöystävällisyys

Sähköiseen ja muutoin vähäpäästöisempään joukkoliikenteeseen siirrytään kaupunkiliikennealueella asteittain vuodesta 2020 alkaen.

Markkinointi

Joukkoliikenteen markkinointia tehdään yhteistyössä etsien innovatiivisia ratkaisuja. Markkinointiin osoitetaan erillinen määräraha.

Palvelujen järjestäminen

Kaupunkiseudulle tavoitellaan joukkoliikenteessä parempaa palvelutasoa, mitä markkinaehtoisesti syntyy.

TIIVISTELMÄ

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennestrategia on tuotettu joukkoliikenteen pidemmän aikavälin tavoitteiden tunnistamiseksi ja toteuttamiseksi. Joukkoliikenne on osa kaupunkiseudun palveluja ja kilpailukykyä. Tahtotilasta halutaan yhteinen ja toiminnasta pitkäjänteistä sekä suunnitelmallista.

Joukkoliikennestrategia 2025 syntyi asukkaiden, opiskelijoiden, asiantuntijoiden sekä seudun keskeisten toimijoiden ja päätöksentekijöiden vuorovaikutuksena.

Vision mukaan **Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on helppokäyttöistä, ympäristöystävällistä ja sujuvaa**. Visiota täsmentävät ja ohjaavat strategian kulmakivet: maankäytön ja joukkoliikenteen vuorovaikutus, seudun elinvoiman ja taloudellisen kehityksen tukeminen, keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijyys, asiakastytyvyyden parantaminen ja joukkoliikennematkustuksen kasvu.

Strategian toteuttamiseksi määritettiin keskeiset strategiset toimenpiteet. Näitä ovat maankäytön ohjaaminen vahvan joukkoliikenneverkon alueelle, vuorotarjonnan lisääminen kysynnältään suurimmilla alueilla sekä uusilla maankäyttöalueilla, matkustajainformaatio- ja lippujärjestelmän kehittäminen, matkustajamäärien kasvua tukeva lippujen hinnoittelu, joukkoliikenteen edellytysten ja matkaketjujen parantaminen, maaseutuliikenteessä nykyisten kuljetusten entistä parempi yhteensovittaminen, kaluston ympäristöystävällisyyden lisääminen ja sähköisen liikenteen aloittaminen sekä markkinoinnin vahvistaminen. Markkinointi suunnitellaan tarkemmin palvelumuotoilu-, viestintä- ja markkinointisuunnitelmassa, mutta eräänä keinona on matkustajamäärien kasvattaminen yhdessä koulujen kanssa.

Matkustajamäärän kasvutavoitteen sekä strategisten toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää rahallisen panostuksen kasvattamista 25 eurosta/asukas/vuosi 40 euroon/asukas/vuosi. Kaupunkiseudun nykyinen rahoitus on noin 3,5 Meur/v ja on strategian mukaan 6,2 Meur/v vuonna 2025. Merkittävin osuus rahoituksesta kohdistuu vuorotarjonnan lisäämiseen maankäytön kehityksen mukaisesti. Lippujen hinnoittelulla tuetaan matkustajamäärätavoitteen saavuttamista. Lippujen hinnoittelun kehittämiseksi käynnistetään vyöhykejakoselvitys kaupunkiliikenteen maksuvyöhykkeiden mahdollisista muutoksista.

Tavoitteena on matkustajamäärien kasvaminen vuoteen 2025 mennessä 20 %:lla eli 1,2 miljoonalla matkustajalla. Seudun kilpailukyky paranee, kun seudulla on ensiluokkainen joukkoliikennejärjestelmä ja asiakastytyvyys on korkea. Tiiviin maankäytön, joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn suunnittelun yhteensovittamisen ansiosta helppokäyttöinen ja sujuva joukkoliikennejärjestelmä pystytään tuottamaan tehokkaasti ja suunnittelu tuottaa asumisviihtyvyydeltään ja elinkeinotoiminnan tarpeiden näkökulmasta laadukasta ympäristöä.

Strategia vastaa osaltaan seudun kiristyviin kasvihuonekaasujen päästötavoitteisiin. Ilmanlaatu parantuu lähipäästöjen osalta uuden vähäpäästöisemmän kaluston ja sähköbussien myötä. Kun maaseudulla pystytään yhdistelemään kuljetustarpeita, palvelutason säilyttäminen tulevana vuosina onnistuu ja erilliskuljetusten kustannusten kasvupaine pienenee.

Palvelutason määrittely on päivitetty huomioiden maankäytön kehittyminen. Palvelutasoa parannetaan erityisesti alueilla, joille on tulossa uutta maankäyttöä ja siten matkustajamäärät ovat kasvamassa. Lisäksi on huomioitu Kuopioon viime vuosina liittyneet uudet kunnat.

Joukkoliikenteen liikennöinnin kilpailuttamisstrategia tukee strategian toteuttamista. Kilpailuttamisstrategiassa esitetään bruttomalliin siirtymistä seuraavissa kilpailuissa eli vaiheittain. Tätä varten vahvistetaan tilaajan suunnitteluresursseja. Lisäksi esitetään, että Kuopion seudulla liikennöi vuonna 2025 noin 10 sähköbussia. Samalla edistetään muun kaluston ympäristöystävällisyyttä.

ESIPUHE

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelausunto on päättänyt lokakuussa 2015 käynnistää joukkoliikennestrategian laatimisen. Konsultiksi on valittu puitesopimuksen kautta kilpailuttamalla WSP. Työssä on otettu huomioon Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan strategioita sekä toiminnallisen kaupunkiseudun LOIKKA-rakennemallia, jossa on tarkasteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuutta.

Työn tuloksena on Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennestrategia ja sitä toteuttavat strategiset toimenpiteet vuodelle 2025. Strategia on määritetty realistiseksi ja valitut toimenpiteet varmistavat esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen. Joukkoliikennestrategia ohjaa paitsi seudun joukkoliikenteen kehittämistä myös muuta kaupungin toimintaa ja kehittämistä siltä osin kuin muut ratkaisut vaikuttavat joukkoliikenteeseen. Joukkoliikennestrategian toteutumista seurataan vuosittain. Joukkoliikennestrategiaa päivitetään kerran valtuustokaudessa.

Työssä on lisäksi päivitetty joukkoliikenteen palvelutason määrittely. Joukkoliikennelain 4 § velvoittaa joukkoliikenteestä vastaavia toimivaltaisia viranomaisia määrittämään joukkoliikenteen palvelutason määrärajoin.

Kilpailuttamisstrategian tavoitteena on ollut tuottaa näkemys, millä tavoin seudun joukkoliikenteen liikenteen tuotantoa tulevaisuudessa kilpailutetaan. Tätä varten on arvioitu eri kilpailuttamismallien toimivuutta Kuopion seudulle sekä selvitetty muiden kaupunkiseutujen suunnitelmia kilpailujen kehittämiseksi. Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet:

Veijo Karkkonen, pj.	Kuopion seudun joukkoliikennelausunto, pj.
Saara Hämäläinen	Kuopion seudun joukkoliikennelausunto, vpj.
Jukka Pulkkinen	Kuopion kaupunginhallituksen edustaja
Marjaana Pitkänen	Siilinjärven kunnanhallituksen edustaja
Jani Reinikainen	Kuopio, joukkoliikennepäällikkö
Juha Romppanen	Kuopio, yleiskaavaohjaaja
Sirpa Lähti-Hyvönen	Kuopio, talous- ja strategiaohjaaja
Martti Lähti	Kuopio, va. suunnitteluohjaaja, 24.8.2016, alkaen

Työtä on ohjannut projektiryhmä, johon ovat kuuluneet:

Jani Reinikainen, pj.	Kuopio, joukkoliikennepäällikkö
Juha Romppanen	Kuopio, yleiskaavaohjaaja
Jussi Niilahti	Kuopio, kaupunkisuunnittelija
Seija Pasanen	Kuopio, joukkoliikenneinsinööri
Tero Myyryläinen	Kuopio, joukkoliikenneinsinööri
Paula Liukkonen	Kuopio, suunnitteluinsinööri
Pekka Kauhanen	Siilinjärvi, talouspäällikkö, joukkoliikennevastaava
Timo Nenonen	Siilinjärvi, kaavapäällikkö

Konsulttina työssä on ollut WSP, jossa työstä ovat vastanneet Susanna Kaitanen ja Simo Airaksinen. Lisäksi työssä ovat olleet mukana Antti Kataja, Mari Siikonen, Ulla Tikkanen, Jenni Hyttinen, Tomi Jaskari ja Ilmari Pyykkö. Alikonsulttina on ollut Route 96 Consulting, jossa työstä on vastannut Matti Lahdenranta. Hän on vastannut erityisesti kilpailuttamisstrategiasta, mutta on ollut työn muissa osioissa erityisasiantuntijana.

I OSA:	JOUKKOLIIKENNESTRATEGIA	6
1.	Visio	6
2.	Joukkoliikennestrategia	6
3.	Strategiset toimenpiteet	6
4.	Seuranta ja päivitys	9
II OSA:	JOUKKOLIIKENTEEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	11
5.	Joukkoliikenteen järjestäminen Kuopion kaupunkiseudulla	11
6.	Matkustajamäärät ja joukkoliikenteen tunnusluvut	13
7.	Maankäytön kehittämistavoitteet	14
III OSA:	STRATEGIAN TOIMENPITEET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	15
8.	Palvelutason määrittäminen	15
9.	Palvelutasokriteeristö	21
10.	Kilpailuttamisstrategia	24
11.	Vaikutusten arviointi	33
IV OSA:	LIITTEET	37
	Liite 1: Palvelutason määrittämisen nykytila ja ohjeistus päivitykseksi	38
	Liite 2: Esitys tulevista liikenteen kilpailutuksista	45
	Liite 3: Kaupunkiseudun nykyisen kilpailutetun bussiliikenteen kohteet	49
	Liite 4: Strategiaa varten tehty kyselyt, työpajat ja haastattelut	50
	Liite 5: Kysely tilaajille ja liikenteenharjoittajille	62
	Liite 6: Keskeisten toimijoiden haastattelut	64
	Liite 7: Future Lab -työpajat	66
	Liite 8: Visio- ja strategiatyöpajat	67

I OSA: JOUKKOLIIKENNESTRATEGIA

1. VISIO

Joukkoliikenteen visiota, strategiaa ja strategisia toimenpiteitä on työstetty kuntien edustajien kanssa työpajoissa ja sidosryhmien näkemyksiä on kuultu haastatteluin. Lisäksi seudun asukkaiden näkemyksiä on kartoitettu kyselytutkimuksella ja nuoret ovatideoineet työpajoissa.

Visiona on, että Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on helppokäyttöistä, sujuvaa ja ympäristöystävällistä

2. JOUKKOLIIKENNESTRATEGIA

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennestrategia tähtää vuoteen 2025. Strategia on määritetty realistiseksi ja valitut strategiset toimenpiteet varmistavat esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen. Joukkoliikennestrategian toteutumista seurataan vuosittain. Joukkoliikennestrategiaa tarkistetaan kerran valtuustokaudessa.

Joukkoliikennestrategian kulmakivet

- *Maankäytön ja joukkoliikenteen vuorovaikutus*
- *Seudun elinvoiman ja taloudellisen kehityksen tukeminen*
- *Keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijyys*
- *Asiakastytyvyyden parantaminen ja joukkoliikennematkustuksen kasvu*

3. STRATEGISET TOIMENPITEET

Maankäytön kehittäminen tukee joukkoliikenteen käytön kasvua samalla, kun joukkoliikenteen edistäminen mahdollistaa maankäytön toteuttamisen. Kun asuminen, työpaikat ja palvelut sijaitsevat Loikka 2030 -kaupunkirakennemallin mukaisesti joukkoliikenteen runkoreittien varrella, mahdollistaa se joukkoliikenteen käytön päivittäisillä matkoilla.

Joukkoliikenne tukee **seudun elinvoimaa ja taloudellista kehitystä**. Toimiva joukkoliikenne houkuttelee seudulle asukkaita ja tarjoaa tasapuoliset kulkumahdollisuudet eri liikkujaryhmille, koska kaikilla ei ole mahdollista käyttää liikkumiseen omaa autoa. Hyvä joukkoliikenne lisää alueen yritysten houkuttelevuutta, mikä voi helpottaa työntekijöiden saatavuutta ja asiakkaiden pääsyä palveluihin.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on **keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijä**. Tavoitteena on, että edelläkävijyys näkyy matkustajamäärissä, asiakastytyvyydessä, asiakasnäkökulman painottamisena, korkeana kulkumuoto-osuutena ja joukkoliikennepalveluiden ympäristöystävällisenä tuottamisena. Edelläkävijyys on mahdollista, kun maankäytön suunnittelussa sovelletaan joukkoliikennekaupungin periaatteita. Tällöin tiheä vuorotarjonta on mahdollista tarjota hajaantunutta maankäyttöratkaisua tehokkaammin ja vähäisemmällä subventiolla. Edelläkävijyyttä on myös joukkoliikenteen tiivis nivoutuminen kaupunkiseudun kehitykseen.

Matkustajamäärän kasvutavoite on 20 % vuoteen 2025 mennessä. Vertailuajankohtana ovat matkustajamäärät vuosilta 2015–2016 (syyskuu 2015–elokuu 2016). Tavoitteena on myös, että asukkaiden kokemaa liikkumisen palvelutasoa parantuu.

Maankäytön tavoitteena on, että vähintään 80 % asuntorakentamisesta ja 60 % elinkeinorakentamisesta ohjataan kaavoituksen ja tonttitarjonnan keinoin vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Vahvalla joukkoliikenneverkolla tarkoitetaan Kuopion kaupunkiliikenteen palvelualueita sekä Kuopion ja Siilinjärven välisen kaupunkiliikenteen palvelualueita. Tavoitteena on, että kävelymatkan lähimmälle pysäkillä tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa eli asuntoalueilla enintään 250 metriä ja työpaikka-alueilla enintään 400 metriä.

Kun asuminen, työpaikat ja palvelut sijaitsevat kävelymatkan päässä vahvan joukkoliikenneverkon pysäkeiltä, päivittäiset matkat sujuvat joukkoliikenteellä. Tällöin sovelletaan joukkoliikennekaupungin periaatteita joukkoliikennettä tukevasta maankäytön kehittämisestä. Tämä tukee joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvattamista. Kun joukkoliikenteen matkustajamäärät kasvavat, voidaan liikennettä hoitaa nykyistä enemmän lipputuloin tai lisätä tarjontaa matkustajamäärien kasvattamiseksi. Mikäli vuorovälejä saadaan tihennettyä, ovat matkustajat valmiit kävelemään osin pidempiä matkoja.

Asiakaslähtöisen informaatio- ja lippujärjestelmän kehittäminen tukevat joukkoliikenteen helpokäyttöisyyttä. Marraskuussa 2016 käynnistyneen EU-rahoitteisen viisaan liikkumisen hankkeeseen kuuluu mm. joukkoliikenteen reaaliaikainen matkustajainformaatio vuosina 2016–2019. Tavoitteena on, että vuonna 2020 matkakeskukset, solmupysäkit ja vilkkaimmat pysäkit on varustettu reaaliaikaisilla näytöillä ja reaaliaikainen aikatauluinformaatio kattaa kaikki pysäkit.

Joukkoliikenteen käytön kannalta on tärkeää hyvä aikataulu- ja reitti-informaatio sähköisenä ja painettuna. Asiakaslähtöisyyttä ja käyttäjäystävällisyyttä pyritään yleisesti vahvistamaan joukkoliikenteen palvelua kehittämällä mm. palvelumuotoilun avulla.

Joukkoliikenteen rahoitusta kasvatetaan vuoteen 2025 mennessä noin 40 euroon/asukas. Rahoitusta lisäämällä on mahdollista saavuttaa asetettu tavoite matkustajamäärien kasvattamisesta, 20 prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Rahoituksen kasvattaminen mahdollistaa strategisten toimenpiteiden toteuttamisen. Kaupunkiseudun väestömäärän kasvu lisää osaltaan joukkoliikenteen rahoitustarvetta, mutta myös uusien alueiden tarjonta edellyttää lisärahoitusta. Maankäytön kehittymisen edellyttämän tarjonnan lisäyksen kustannusvaikutukset on huomioitu joukkoliikenteen rahoituksen nostamisessa. Siilinjärven kunnan rahoituksen kasvua kohdennetaan Kuopion ja Siilinjärven välisten lippujen hintojen alentamiseen.

Lippujen hinnoittelulla tuetaan matkustajamäärien kasvutavoitetta. Lisäksi selvitetään nykyisten maksuvyöhykkeiden muutosmahdollisuudet erityisesti kaupunkiliikennealueella (vyöhykkeet A ja B). Eräänä tavoitteena on Kuopion ja Siilinjärven välisten lippujen hintojen alentaminen.

Joukkoliikenteen toimintaedellytysten ja matkaketjujen parantamiseksi osoitetaan erillinen määräraha. Joukkoliikenteen edellytyksiä parantavat sujuvoittamiseen liittyvät toimenpiteet. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi liikennevaloetuuudet ja fyysiset etuusjärjestelyt, kuten bussikaistat ja tavanomaisesta poikkeavat etuusjärjestelyt risteyksissä. Matkaketjujen toimivuutta edistetään esimerkiksi liityntäpyöräpysäköinnillä ja kaupunkipyörillä. Tällöin saapuminen pysäkillä ja jatko pysäkillä onnistuvat pyörällä, mikä voi nopeuttaa matkaketjua ja lisätä joukkoliikenteen käyttöä. Matkaketjujen toimivuutta parannetaan rakentamalla matkakeskus ja kehittämällä solmupysäkkejä. Myös lentoaseman yhteyksiä parannetaan. Joukkoliikenteen rinnalla kehitetään kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä sekä henkilöautojen yhteiskäyttöä. Kun oman auton omistamisen tarve eri toimenpitein vähenee, lisää se myös joukkoliikenteen käyttöä.

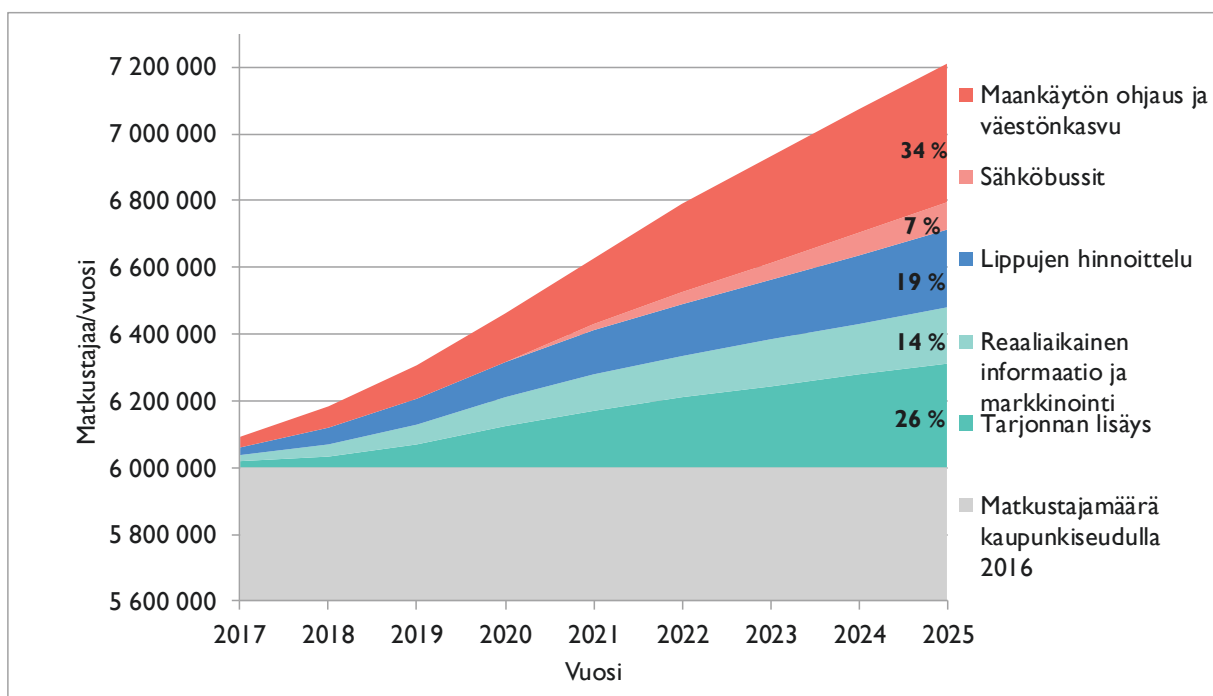
Maaseutuliikenteessä tavoitteena on eri kuljetusten nykyistä parempi yhteensovittaminen. Hankinnan kehittämistä ja yhdistelyä laajennetaan kokeilujen kautta. Tavoitteena on aluksi kokeilla joillakin alueilla, millä tavoin nykyisin koulukuljetuksissa käytettävää kalustoa voitaisiin hyödyntää päivällä kutsuhajauksisissa asiointiliikenteessä. Tällä tavoin maaseudun palvelutasoa ja asiointiyhteyksiä voidaan parantaa nykyisestä suhteessa hyvin vähäisin lisäkustannuksin.

Ympäristöystävällistä joukkoliikennepalveluiden tuottamista edistetään siirtymällä vähitellen sähköiseen tai muutoin vähäpäästöisempään joukkoliikenteeseen kaupunkiliikennealueella. Sähköiseen liikenteeseen siirrytään vähitellen vuodesta 2022 alkaen siten, että vuonna 2025 liikenteessä on kaikkiaan 10 sähköbussia. Muun kaupunkiliikenteen kaluston osalta vaaditaan Euro 5- ja 6-päästönormit täyttävää kalustoa. Kilpailutetun liikenteen alkaessa vuonna 2014 kaupunkiseudulla otettiin käyttöön 39 uutta bussia. Vuonna 2014 käyttöön otettu kalusto täyttää Euro 5 ja Euro 6 -päästönormit ja on siten ympäristöystävällistä. Taloudellisesti on perusteltua, että vuonna 2014 käyttöön otettu kalusto kelpaa liikenteeseen myös, kun kohteet seuraavan kerran kilpailutetaan.

Markkinointiin osoitetaan vuosittain erillinen määräraha. Tulevina vuosina markkinointia edistetään merkittävästi markkinointisuunnitelman ja myös Viisaan liikkumisen hankkeen avulla. Markkinointiin liittyviä toimenpiteitä Viisaan liikkumisen hankkeessa ovat mm. joukkoliikenteen yhtenäisen ilmeen luominen, työntekijöiden opastus liikkumisen valinnassa ja tulevien viisaiden liikkujien valmennus. Tulevien viisaiden liikkujien valmennuksesta on saatu hyviä kokemuksia mm. Jyväskylässä, jossa matkustajamääriä on pyritty kasvattamaan opastamalla koululaisia joukkoliikenteen käyttöön.

Palvelujen järjestäminen perustuu tilaaja-tuottajamalliin. Kuopion kaupunki vastaa Kuopion ja Siilinjärven joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä ja edistää joukkoliikenteen toimivuutta kaupungin toiminnallisella alueella yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Kuopiossa joukkoliikenneyksikön tehtäviin kuuluvat avoimen joukkoliikenteen lisäksi koululaiskuljetukset, sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaiset kuljetukset sekä matkojenyhdistelykeskuksen (MYK) toiminta. Eri kuljetusten suunnittelu samassa organisaatiossa mahdollistaa resurssien tehokkaamman käytön.

Kuvassa I esitetään keskeiset strategiset toimenpiteet matkustajamäärätavoitteeseen pääsemiseksi. Kuva esittää matkustajamäärätavoitteen jakautumista, kun tavoitteena on matkustajamäärien kokonaiskasvu 20 %:lla vuoteen 2025 mennessä. Tämä edellyttää optiona olevan shuttle-bussin toteuttamista tai muun tarjonnan lisäämistä tavoitteen saavuttamiseksi (ks. luku II, Lisätoimenpiteet matkustajamäärien kasvattamiseksi 20 %).

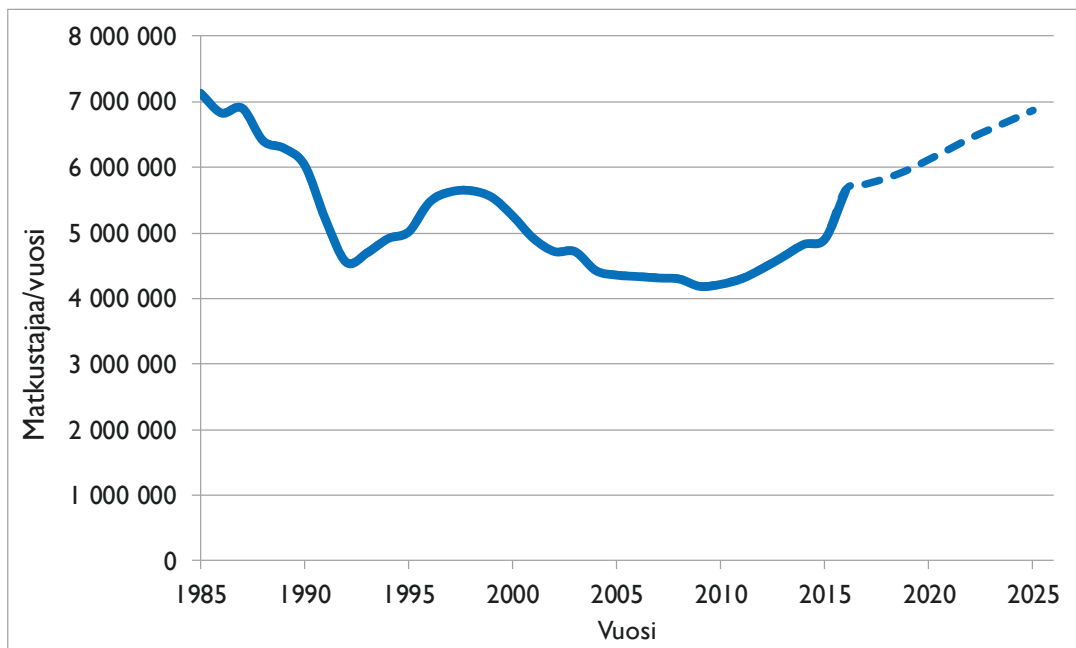
Kuva I. Matkustajamäärätavoitteen jakautuminen strategiaan toimenpiteisiin.

4. SEURANTA JA PÄIVITYS

Joukkoliikenteen strategisten tavoitteiden saavuttamista seurataan määritettyjen tunnuslukujen kehittymisen avulla vuosittain. Tulokset raportoidaan kaupunkiseudun joukkoliikenteen vuosiraportoinnissa.

Vuosiseurannan yhteydessä tulee arvioida toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niiden vaikutukset strategiaan ja sen tavoitteisiin. Strategian tarkistus ja päivitys tulee kerran valtuustokaudessa, myös kevyet päivitykset tarvittaessa ovat suositeltavia.

Joukkoliikennestrategian toteuttamisen tuloksellisuutta kuvaa keskeisesti seudun matkustajamäärien kehittyminen. Seuraavassa kuvassa on esitetty strategiaa edeltävä vuosikymmenten aikainen matkustajamäärien kehitys Kuopion kaupunkiliikenteessä ja joukkoliikennestrategian mukainen tavoiteltu kehittyminen aikajaksolla 2017–2025.

Kuva 2. Joukkoliikenteen matkustajamäärän kehitys Kuopion kaupunkiliikenteessä vuosina 1985–2016 ja joukkoliikennestrategian mukainen tavoiteltu matkustajamäärien kehittyminen vuosina 2017–2025.

Joukkoliikennestrategian tavoitteiden vuotuista seurantaan tehdään taulukossa 2 esitettyjen tunnuslukujen avulla. Vuosittaiset matkustajamäärätavoitteet on kirjattu taulukkoon 1. Nykytilanteeksi on otettu vuosien 2015–2016 matkustajamäärä (syyskuu 2015–elokuu 2016, esitetty vuoden 2016 kohdalla).

Taulukko 1. Vuosittainen matkustajamäärätavoite (sis. kaupunki- ja maaseutuliikenteen).

Vuosi	Matkustajamäärätavoite/vuosi
2016	6 000 000
2017	6 090 000
2018	6 180 000
2019	6 300 000
2020	6 460 000
2021	6 620 000
2022	6 790 000
2023	6 930 000
2024	7 070 000
2025	7 210 000

Taulukko 2. Joukkoliikenteen strategisten tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Strateginen tavoite	Seurattava tunnusluku	Huomioita tunnuslukujen seurantaan
Matkustajamäärien kasvu +20 % (2016–2025)	Matkustajamäärä/vuosi	Tavoitteen saavuttaminen edellyttää noin 2 % vuosittaista kasvua.
Keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijyys	Joukkoliikennekaupungin periaatteiden ylläpito maankäytön suunnittelussa Joukkoliikennematkustaminen asukasmäärään nähden [jl-nousua/as/talviarkivrk] Tarjonnan tehokkuus: kokonaiskustannukset/matkustaja [eur/matkustaja] Asiakastyytyväisyys	Matkustajamäärien kausivaihtelun vuoksi voidaan valita tarkasteluun esim. kunkin vuoden kuukaudet 3–5, joiden perusteella lasketaan matkustajamäärä arkivuorokautta kohden.
Ympäristöystävällisyys	Linjakm/päästöluokka	Päästöluokaksi lasketaan myös esim. sähkö
Maankäyttö: vähintään 80 % asuntorakentamisesta ja 60 % elinkeinorakentamisesta ohjataan vahvan joukkoliikenneverkon alueelle. Kävelymatkan lähimälle pysäkillä tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa.	Uuden asunto- ja elinkeinorakentamisen osuus vahvan joukkoliikenneverkon alueella siten, että kävelyetäisyys pysäkeille on asuinalueilla enintään 250 metriä ja työpaikka-alueilla 400 metriä. Asuntorakentamisessa tarkastellaan asuntojen määrää ja elinkeinorakentamisessa kerrosalojen määriä.	
Palvelujen järjestäminen ja maaseutuliikenne	Kokeilujen toteuttaminen eri kuljetusten yhteensovittamiseksi ja niiden vaikuttavuuden arviointi.	Esim. monipalveluautojen lukumäärä, liikennöintikustannukset ja matkustajamäärät
Rahoitus	Kokonaispanostus (subventio) eur/as	Rahoituksen kasvu suhteessa matkustajamäärän kasvutavoitteeseen. Tasainen kasvu edellyttää joukkoliikenteen määrärahan kasvattamista noin 6,5 %/v.
Joukkoliikenteen sujuvuus	Aikataulunopeus [km/h]	